

تماشای جنگ در نقطه صفر!

مشاهدات ۲ عکاس که از صبح تا شب در لب مرز ، تصاویر جالبی از حضور تعدادی شهروند ایرانی برای تماشای جنگ قره باغ ثبت کردند

مجید حسین زاده | روزنامه نگار

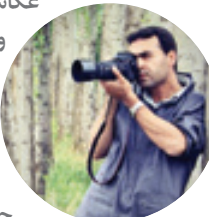
پرونده

«خانواده هایی بودند که به محض رسیدن به لب مرز مشترک کشورمان با آذربایجان وارمنستان، پیک نیک و کتری شان را از صندوق عقب خودرو در می آوردند، حصیر می انداختند، مشغول تماشای جنگ می شدند و برای خودشان چایی می گذاشتند تا دم بکشد! بعضی ها هم بودند که چند نفری دور هم جمع شده و سخت مشغول تحلیل جنگ و شیوه نظامی دو طرف بودند. این که فلان کشور نسبت به دیروز چقدر پیشرفت داشته، شانسی بوده یا برنامهریزی شده، بهتر است که جنگ را چطور پیش ببرد...». این ها گوشه ای از مشاهدات رامین بشرویه، عکاسی است که چند روز پیش برای تهیه گزارش تصویری، خودش را به ارتفاعات اصلاندوز، خداآفرین و دیگر مناطق واقع شده در این مسیر مرزی رسانده است. همان طور که می دانید، این روزها مناطق جنگی میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان در منطقه «قره باغ» به شدت در زیر آتش توپخانه ای نیروهای نظامی دو کشور قرار دارد.

تحلیل تاکتیک های نظامی روی تپه ها!

«رامین بشرویه» از افرادی می گوید که ساعت ها به تماشا و حتی تحلیل شیوه نظامی ۲ کشور می پرداختند

عکاسی که در جشنواره منطقه ای مطبوعات و خبرگزاری های کشور، چندین بار موفق به کسب رتبه های برتر شده درباره حضورش از ساعت ۹ صبح تا ۸ شب در مناطق مرزی می گوید: «چیزی که من آن جا دیدم، بیشتر حس کنجکاوی بود. من فکر می کنم چون

فرهنگ سازی در این زمینه صورت نگرفته، شاهد حضور مردم در این مناطق هستیم. مثلاً وقتی که من آن جا بودم، یک راکت در همان حوالی منفجر شد و تا حدود ۵۰ یا ۶۰ کیلومتر صدا و حتی نور و دودی که از آن بلند شد، رسید بنابر این توجه ها را به خودش جلب می کرد. این منطقه ای هم که ما رفته بودیم، پر جمعیت بود. روستاهای پراکنده ای در مرز مشترک ایران و آذربایجان وجود دارد که محل تردد هم هست. یعنی جاده اصلی رفت و آمد به استان آذربایجان شرقی و اردبیل از کنار همین رودارس می گذرد. بنابر این و بعضی اوقات، ناخودآگاه این رغبت به وجود می آید که افراد توقف کنند و برای لحظاتی شاهد این ماجرا باشند.»

● مردم از استان های دیگر هم برای تماشا آمده بودند

«بشرویه» درباره افرادی که برای تماشای جنگ به این منطقه آمده بودند که بنابر عکس هایش تعدادشان کم هم نیست، می گوید: «جان همه انسان ها برای خودشان مهم است اما این اتفاق جنگ و گلوله باران آن قدر جذاب است که فرد در لحظه تصورش

را هم نمی کند که ممکن است یک راکت شلیک و کنار او منفجر شود.

البته این را هم بگویم که بیشتر افراد در نهایت یک تا دو ساعت برای تماشای جنگ می نشستند و بعدش چون برای شان طبیعی می شد، می رفتند. در ضمن من، خودروهایی با شماره پلاک استان های دیگر همچون تهران، اردبیل، گیلان و...و هم دیدم که به این جا آمده بودند.

● بعضی ها با چپیس و کتری می آمدند!

این عکاس از مردمی هم می گوید که ظاهر این منطقه را به تماشاخانه تبدیل کرده اند: «خانواده هایی بودند که به محض رسیدن، پیک نیک را از صندوق عقب خودرو در می آوردند، حصیر می انداختند و برای خودشان چایی می گذاشتند. خانواده دیگری را دیدم که دو تا پلاستیک پر از چپیس و پفک خریده بودند تا در زمان تماشای جنگ، دور همی میل کنند. این ها بودند. یک عده هم بودند که برای خودشان و اطرافیان، جنگ و شیوه نظامی دو کشور را تحلیل

بخش هایی از این منطقه با ایران هم مرز است. جنگ دو کشور با استفاده از تانک، توپ، بالگرد، پهپاد و دیگر ادوات جنگی از ۶ مهر ماه آغاز شده و همچنان تداوم دارد. بخش هایی از جنگ و درگیری در قره باغ با چشم غیر مسلح در این سوی رودخانه ارس در خاک ایران قابل مشاهده است. همین موضوع سبب شده که عده ای از ایرانیان فارغ از احساس شان درباره بعضی مردم آذربایجان که فامیل آن ها هستند و دل نگرانی هایی که در این زمینه وجود دارد، همه روزه برای دیدن جنگ و آتش سوزی و گلوله باران، خود را به روستاهای واقع در این مناطق مرزی برسانند و بی توجه به خطر اصابت راکت و گلوله به خود، به تماشای جنگ بنشینند! این در حالی است که از زمان آغاز مجدد جنگ در این منطقه، برخی از اراضی زراعی و مراتع در خاک ایران هدف اصابت خمپاره و راکت قرار گرفته است اما حضور افراد و تماشاچیان جنگ و گلوله باران در ارتفاعات اصلاندوز، خداآفرین و دیگر مناطق واقع شده در این مسیر مرزی بدون توجه به هشدارهای مرزداران ایرانی روز به روز بیشتر می شود. به همین بهانه و در پرونده امروز زندگی سلام به سراغ دو عکاسی رفتیم که در چند روز اخیر در این مناطق حاضر شده و تصاویری از حضور مردم برای تماشای جنگ ثبت کرده اند که در سایت های خبرگزاری صدا و سیما و ایسنا منتشر شده است.

دیدن جنگی واقعی!

روایت های جالب «سعید قاسمی» که خودش متولد روستایی از منطقه خداآفرین است از دلایل مردم برای تماشای جنگ، قره باغ»

«سعید قاسمی»، متولد سال ۵۶ در روستای اسکانلو منطقه خداآفرین است که سال گذشته مدال طلای فیاب (فدراسیون بین المللی هنر عکاسی) را از جشنواره بین المللی قرقیزستان از آن خود کرده است. او با این مقدمه که «خداآفرین»

در شمال شرقی استان آذربایجان شرقی بین رشته کوه های جنگلی قره داغ و رشته کوه های قفقاز واقع شده و از شمال به جمهوری آذربایجان و ارمنستان محدود می شود، می گوید: «رفتن به منطقه ای که من از آن

عکاسی کردم، سخت بود. منطقه کوهستانی بود و افراد برخلاف بعضی قسمت های دیگر مرز که با خودرو می توان تا نزدیک ارتفاعات رفت، نمی توانستند به راحتی به این جا بیایند اما وقتی ساعت ۱۰ صبح به ارتفاعات رسیدم، روی کوه ها چند نفری را دیدم که قبل از من آن جا بودند! پرسیدم که شما از چه زمانی آمدید، گفتند از ساعت ۷ صبح این جا ایم. با این حال، تعداد مردمی که خودشان را به بالای کوه برای تماشای جنگ رسانده بودند و بعد از من آمدند، کم نبود. من از یک صبح تا شب در این منطقه بودم.»

● به جای دیدن فیلم جنگی به این جا آمدم! این عکاس درباره مردمی که روی کوه ها برای تماشای جنگ می نشینند، می گوید: «در این قسمت که تقریباً ۲۰ متر بارودارس فاصله دارد، اتفاقات جنگ با جزئیات دیده می شود مثلاً زمانی که طرفین به صورت گیلاری تیراندازی می کنند، همه مردم سر جایشان میخکوب می شوند! از جوانی پرسیدم که چرا برای تماشای جنگ آمدی این جا، جواب جالبی داد و گفت: «به جای دیدن فیلم جنگی، آمدم این جا تا به صورت واقعی، یک فیلم جنگی ببینم!». مردم دیگری هم بودند که چند

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

سه شنبه • ۲۹ مهر ۱۳۹۹
۳ ربیع الاول ۱۴۴۲ • ۱۲۰ اکتبر ۲۰۲۰
شماره ۳۰۵۳

۱۷۲۳

تخلیه هیجانی

به شیوه اشتباهی

نگاهی روان شناسانه به دلایل و البته آسیب های تماشای جنگ به صورت خانوادگی که نباید عادی تلقی شود

عطیه تقوی بجنوردی | روان شناس

شاید چنین سوالاتی بعد از دیدن تصاویر حضور هموطنانمان برای تماشای جنگ قره باغ در ذهن شکل بگیرد: جنگ و مصیبت تماشا دارد؟ این آدم ها به فکر جان خودشان هم نیستند؟ چطور احساس خطر نمی کنند؟ فارغ از خطرات بالقوه این مسئله برای جان مجاوران محل حادثه، در این مطلب گریزی به آسیب شناسی این قبیل واکنش ها و رفتارها (تماشای حوادث) از منظر روان شناسی می زنیم.

● ناشنایی با مهارت مسئولیت پذیری

متأسفانه تجربه چندین باره حوادث طبیعی و غیر طبیعی (مانند آتش سوزی، زلزله و...) در کشورمان نشان داده است که ما با اختلالی جدی در نوع رفتار و واکنش به حوادث در جامعه مان مواجه هستیم که نه تنها چشم پوشی از آن هیچ مشکلی را حل نمی کند بلکه زمینه ساز و تسریع کننده واکنش های نامناسب دیگر در برابر حوادث آینده می شود. در فرایند اجتماعی شدن (سنین ۱۵ تا ۱۶ سالگی) نقش مدارس، رسانه ها و گروه همسالان بسیار بالاست به طوری که نوع و شدت حساسیت به کنش های جمعی بر اساس تقلید و درونی سازی آموخته های افراد از این کانال ها صورت می گیرد. در بیشتر مدارس ما، امکانی برای آموزش مهارت های اجتماعی مانند مهارت های ارتباطی، درک هم دلانه افراد، مسئولیت پذیری و... به صورت ویژه فراهم نشده است. این موارد به مرور جامعه ای را شکل می دهند که افرادش تحت عوامل اجتماعی شدن ذکر شده، درست اجتماعی نمی شوند. در واقع نبود آموزش صحیح در روند اجتماعی شدن باعث می شود کنش های جمعی ما دچار ناهنجاری های اساسی شود چرا که افراد بر اثر نقص در جامعه پذیری نه تنها به سر نوشت خود فکر نمی کنند که سر نوشت دیگران را هم به خطر می اندازند. نمونه بارز آن نوع رانندگی و رابطه آن با مسئولیت پذیری فردی و اجتماعی است.

● هیجان را نباید سرکوب کرد اما...

هیجان ها به خودی خود پدیده مضری نیستند. هیجانات ارزش انطباقی دارند و طی سالیان به بقای انسان ها کمک کرده اند. به عنوان مثال اگر ما موقع خطر، ترس و اضطراب را تجربه نکنیم در دیگر موقعیت های خطرناک نمی توانیم عکس العمل مناسب نشان دهیم و به خدمان آسیب می زنیم. بنابر این مانیا ز داریم خشم سالم، غم سالم، ماجراجویی سالم و به طور کلی هیجان را به صورت سالم تجربه کنیم. هیجان را نباید سرکوب یا کنترل کرد بلکه باید مدیریت کرد. در واقع وقتی هیجانی محدود شود، به صورت رفتار ناسالم خود را نشان می دهد و مدیریت هیجان یعنی مسئولیت پذیری درباره خود و دیگران.

● اختلال استرس پس از سانحه را جدی بگیرد

در زندگی روزمره، هر فردی ممکن است با حوادث طاقت فرساتر سنسناک خارج از کنترل روبرو شود. معمولاً هم مردم بعد از مدتی بدون هیچ کمکی با آن کنار می آیند. اگر چه در بعضی افراد، تجربیات تلخ و آکنشی را ایجاد می کند که ممکن است برای ماه ها یا سال ها طول بکشد. این واکنش را اختلال استرسی پس از حادثه یا اختصاراً (PTSD) می نامیم. اختلالی که می تواند بعد از یک تأخیر چند هفته ای یا چند ماهه شروع شود. تماشای یک حادثه طبیعی یا غیر طبیعی مثل جنگ و کشتار و بمباران ممکن است در حافظه تصویری مشاهده گران (به ویژه کودکان و افرادی که بدون آگاهی نظاره گر هستند) ثبت شود و بعدها به صورت فلاش بک در طی روز یا کابوس در خواب بروز و ظهور پیدا کند. «در حالت آماده باش بودن» هم از عواقب این اختلال است به این معنی که این افراد همیشه منتظر خطری احتمالی هستند و معمولاً به سختی به خواب می روند. بنابر این تماشای جنگ به هیچ وجه توصیه نمی شود.

